

Landmandens muligheder, når der er bilag IV-arter på bedriften

Den 1. oktober 2009 trådte en række ændringer i Natur- og Miljøbeskyttelseslovene i kraft. Ændringerne indfører et forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder (levesteder) for bilag IV-arter (39 forskellige dyrearter).

Natur- og miljøkonsulent Rikke Skyum
Djursland Landboforening
rsk@landboforening.dk

Hvad betyder det for lodsejeren?

Hvis en lodsejer påtænker en aktivitet, der kræver godkendelse eller lignende efter Natur- og Miljøbeskyttelseslovgivningen, og som kan påvirke bilag IV-arters levesteder, er det myndighedernes ansvar at sikre, at aktiviteten ikke ødelægger levestederne.

Forekomst af bilag IV-arter på bedriften kan således indebære begrænsninger og eventuelt kræve tilpasninger af ansøgte aktiviteter.

Det er i nogle tilfælde muligt at afværge en skade på et levested f.eks. opdyrkning af et ekstensivt landbrugsareal med bilag IV-arter ved enten at fremme kvaliteten af andre levesteder i nærheden eller erstatte det med et nyt og bedre, hvis det vurderes, at den lokale bestand af bilag IV-arter ikke tager skade. Derved ses på et områdes "økologiske funktionalitet" og ikke kun på det enkelte levested.

Kommunen er myndighed på aktiviteter, der skal godken-

des eller lignende. Skov- og Naturstyrelsen er myndighed på beskyttelsen af bilag IV-arter generelt. Det er endnu uklart, hvorledes denne myndighed skal udøves i praksis.

Hvilke aktiviteter udløser typisk en vurdering af forekomst af bilag IV-arter på bedriften?

Myndighederne vurderer tilstedeværelsen af bilag IV-arter og eventuelt afværgeforanstaltninger ved f.eks.

- ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3.
- ansøgning om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug (miljøgodkendelser).
- godkendelse af arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug (§16).
- vandløsregulering efter Vandløbsloven.

Hvor er det landmandens eget ansvar?

I den almindelige landbrugsdrift, der normalt ikke forudsæt-

ter tilladelser eller lignende, er det landmandens ansvar, at der ikke sker skade på bilag IV-arters levesteder. Det vil sige, at alle driftsændringer, der kan beskadige bilag IV-arters levesteder, ikke må iværksættes.

Det kan f.eks. være genopdyrkning af arealer, hvor der i en årrække har været en MVJ-aftale, og hvor arealet i mellemtiden er blevet levested for en bilag IV-arter som f.eks. markfirben.

Det kan også være et lille vandhul på under 100 m², som derfor ikke er beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven eller fældning af træer eller levende hegn.

Der gives som udgangspunkt ingen erstatning for landbrugsarealer, hvorpå der pålægges restriktioner som følge af tilstedeværelsen af levesteder for bilag IV-arterne.

Hvordan foregår tingene i dag?

Indtil videre har vi set forskellige vilkår stillet af kommunerne i forbindelse med miljøgod-

kendelser af husdyrbrug. Det er på nuværende tidspunkt svært at sige noget meget konkret om, hvor grænserne går.

Tolkningen af lovgivningen ser ud til at betyde, at der ikke kan stilles krav til potentielle levesteder, men kun til reelle. Det vil sige, at der rent faktisk skal være kendskab til, at en bilag IV-art anvender et specifikt område til yngle- eller rasteområde, førend der kan stilles vilkår til afværgeforanstaltninger som f.eks. udlæg af dyrkningsfri bræmmer.

Kommunernes krav falder typisk i to kategorier:

- Udlæg af bræmmer for at beskytte vandhuller mod overfladeafstrømning af husdyrgødning og sprøjtemidler.
- Reduktion af ammoniakdeposition til naturtyper, hvor tålegrænsen er overskredet.

Men - der er ikke krav om anvendelse af forsigtighedsprincip ved beskyttelse af bilag IV-arter. Og - der kan ikke stilles krav til diffus forurening fra den almindelige landbrugsdrift.

Spørgsmålet er jo så, hvornår forureningen er diffus, og hvornår den kan henføres til én bestemt kilde og hvilke afværgeforanstaltninger, der i så fald kan anvendes.

Vi står derfor tilbage med en meget ny lovgivning, der ikke reelt er udmøntet i praksis endnu i særlig stor stil i de forskellige kommuner. ■

Løgfro.

Stor vandsalamander.